

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolalaisen ja karjalalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 28 • Perjantaina 16. heinäkuuta 2004

55. VUOSIKERTA

Irtonumerohinta 1 €

**LAATUA
EDULLISUUTTA
AMMATTILAISelta**

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/
kivi-istutustyöt
- Sormuksien
valmistus
- Ja nyt myös
lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

Elisenvaaran asemakaava

Tietolähteet

Teoksessa Kurkijoki so-
dasta evakkoon (s. 260) ker-
rotaan, kuinka huhtikuussa
vuonna 1942 perustettu Eli-
senvaaran jälleenrakennus-
yhdistys keskusteli ja teki
esityksiä monista tärkeistä
jälleenrakentamista ja muu-
ta toimintaa koskevasta asi-
asta. Yksi sellainen oli ase-
makaavan laatiminen. Kir-
jassa sanotaan: “Yhdistys
ehdottikin tie- ja vesiraken-

nushallitukselle entisen Eli-
senvaaran suojeluskunnan
talon luota pohjoissuuntaan
lähtevän ja Mikrilän tiehen
yhtyvän pääkadun rakenta-
mista. Tie- ja vesirakennus-
hallitus lupasi panna asian
vireille ensi tilassa. Suunni-
telmaa ei kuitenkaan ehditty
toteuttaa.”

Asemakaava-asiaa käsit-
teli Eino Toiviainen
13.11.1998 Kurkijokelai-
sessa kirjoituksessaan “Mitä
Elisenvaarasta olisi tullut

isona?” ja esitti siinä oman
katusuunnitelmansa. Hän
oli saanut kirjoitukseensa
aiheen, kun olin viittannut
jossakin tekstissäni Elisen-
vaaran asemakaavaan. Hän
ei uskonut sellaista olevan
olemassa, mutta viittasi
mainitsemaani karttaan lo-
pettaessaan tekstinsä: “Mei-
tä elisenvaaralaisia kiinnos-
taisi nähdä tuo Kurkijoki-
museossa oleva kartta myös
tämän lehden sivuilla.” Eh-
käpä tämä toive pian toteu-
tuu.

Tapio Nikkari on löytä-
nyt Kurkijoki-museosta
tuon asemakaavaehdotuk-
sen. Se on nimeltään ELI-
SENVARA rakennus suun-
nitelma-luonnos. Sen on
laatinut Erkki Hyhkö ja
rakennushallituksessa se on
käsitelty 30.6.1942. Olen
saanut Nikkarilta kaksi ko-
piota keskustan alueen kaa-
vasta. Ne käsittävät alueen
aseman seudulta seurakun-
tatalon taakse Kurkijoen
tien varteen. Suunnitelman
pohjana on kartta, joka on
laadittu jo ennen sotaa ja jo-
hon rakennukset on merkit-
ty tarkasti ulkorakennus-
sineen sen muotoisin-
a kuin ne olivat, eikä vain
neliöinä tai suorakaiteina.
Toteuttaminen Elisenvaa-
rassa sodan jälkeen olisi ol-
lut helppoa, kun alueella ei
ollut taloja työtä hidasta-
massa, sillä niitä olisi jäänyt
runsaasti katujen alle. Tuho-
tusta kylästä olisi vain tar-
vinnut kaataa savupiippuja
ja raivata kivijalkoja ja katu
olisi syntynyt nopeasti.

Keskustan kaava

Kylän keskellä on emo
suojeluskunnan talolta Mi-
krilän tien risteykseen kul-
keva muita leveämpi pääka-
tu. Sen alle jäisi paitsi Suo-
jeluskunnan talon alue,
myös Pöntysen talo, Höltän
talo ja eräät Mylenin ja Seu-
rahuoneen luona olevat talot
sekä osia monien talojen
tonteista. Samalla kylän
keskusta olisi siirtynyt jon-
kin verran kauemmaksi rau-
tatiestä.

Kurkijoelta tuleva pitkin
Viipurin radan vartta kulke-
va nykyinen maantie päät-
tyy kaavassa Kan-
sallispankin luo ja jatkuu
rautatietalueen sisäisenä tie-
nä asemalle. Tien varrella
olleet liikkeet olisivat jää-
neet kauaksi keskustasta.
Rautateiden alueen raja kul-
kee pankin ja Väyrysen ta-
kaa kasarmien ulkoraken-

nusten takana olevalle suu-
relle viemärijalle ja sitä
pitkin asemalle päin. Terva-
portintie olisi jäänyt var-
maankin jalankulkijoille ja
pyöräilijöille.

Aseman kohdalta avau-
tuu leveä aukio alas entisen
seurahuoneen suuntaan.
Vartiokonttorikin jäisi sen
alle. Uutta poliisitaloa ei
kartassa vielä ole, mutta ta-
loa rakennettaessa on tämä
suunnitelma varmasti otettu
huomioon, niin että se on
tehty oikeaan paikkaan.

Yrityksen kentän luokse
on piirretty pääkadun suun-
tainen katu. Sen ja pääkadun
välillä on neljä rinnakkaista
viistokatua. Ensimmäinen
lähtee asema-aukion kul-
masta. Toinen katu eroaa
Mylonin ja Hanhinevan vä-
lillä olevan tien puolivälis-
tä, kolmas Hanhinevan luo-
ta ja neljäs viimeisten kasar-
mien tasolta. Kentän luona
oleva katu jatkuu Kurkijoen
maantien suuntaiseen, mut-
ta sen koillispuolella kulke-
vaan katuun.

Keski-Karjalan luota läh-
tevä, meidän talon ohi me-
nevä katu kulkee pitkän van-
haa tietä ja ylittää Pöntysen
pihassa olevassa risteykses-
sä pääkadun. Se liittyy sa-
halta alkavaan katuun, joka
kulkee vanhaa tietä Lehtiön
ym. talojen ohi ja päättyy
maantien vieressä olevaan
uuteen katuun. Se tie, joka
meidän kohdalta meni Väy-
rystä kohti on myös suunni-
teltu kaduksi valtion raja-
aan saakka. Pällärin talo jäisi
sen alle.

Nämä suunnitelmat oli-
vat tuttuja jo vuonna 1943,
kun me rakensimme räätäli
Salmilta ostetulle tontille
omaamme. Muistan, kuinka
isä kertoi, että meidän ton-
tin ja pääkadun väliin jää
Pöntysen puutarhasta sellai-
nen kappale, ettei sitä voi
erillisenä tonttina rakentaa,
vaan hänellä on mahdolli-
suus se aikanaan ostaa ja
liittää omaan tonttiin, jolloin
siitä olisi muodostunut kul-
matontti. Tästäkartasta huo-
maan, että näin olisi ollut.

Suojeluskunnantalon ja
Kurkijoen osuuskaupan alu-
eelle muodostuisi laaja au-
kio, jonka läpi Kurkijoen
maantie kulkee. Aukion ta-
solta alkavat tien molemmiin
puolin rakennettavat saman-
suuntaiset pienemmät ka-
dut, joista oikeanpuoleinen
kulkee Peltolan, Hämäläi-
sen ym. talojen takana.
Vasemmanpuoleinen yhtä

Sisäsiivuilla	
TÄNÄÄN	
Ken tuntee? sivulla	3
Muista ilmoittautua sivulla	4
Mitä ovat heinäkakut	5
Matkalla sivulla	6
Lukukokemus sivulla	7
Hiitolan juhlat elokuussa sivulla	8

kaukana tien toisella puolel-
la olevien talojen takana ja
se päättyy Yrityksen kentän
päädyssä tulevaan katuun lä-
hellä yhteiskoulua. Risteyk-
seen muodostuu soikea au-
kio. Sen ja yhteiskoulun vä-
lissä on puistoa, joka jatkuu
Kurkijoen maantien vartta
seurakuntatalon taakse.
Puistoalueeksi olisi jäänyt
myös pääosa siitä metsästä,
jonka läpi kentän luota yh-
teiskoululle kuljettiin.

Nimiehdotuksia

Katuja on paljon ja tässä
on esitelty vain muutamia.
Mikä siellä olisikaan nyt
asua, jos olisimme saaneet
rakentaa kylämme tai tule-
van kaupunkimme tuon
suunnitelman mukaan. Kaa-
va houkuttelee antamaan ni-
miä eräille kaduille. Leikit-
telenpä lopuksi nimeämällä
muutaman.

Keski-Karjalan luota al-
kava “meidän katu” ei voisi
olla muu kuin Pöntysenka-
tu. Ovathan sen varrella ole-
vat tontit Pöntysen tilasta
lohkottuja. Pääkatu veisi
heidän pihastaan puolet ja
halkaisisi pellot. Maan vilje-
lemisestä tuskin olisi tullut
mitään. Tila olisi hajonnut
tonteiksi ja kadonnut. Ka-
dunnimenä Pöntysen nimi
olisi sentään jäänyt elä-
mään.

Yrityksen kentän päädyssä
alkavan, lähelle yhteis-
koulua kulkevan kadun,
omistaisiin koululaisille. Se
kulkee osittain samaa väy-
lää, kuin metsässä oleva
koululaisten käyttämä pol-
ku. Sitä pitkinhän asema-
seudun koululaiset kulkivat
vanhalle koululle ja yhteis-
koululle, joten sen nimeksi
sopisi Koululaistenkatu.
Koulukatu olisi tietysti
myös sopiva, mutta niitä on
kaikkialla. Niissä on huomi-
oitu se, että koulurakennus
on kadun varrella eikä sitä,
että tuota katua käyttävät
koululaiset.

Keskustan neljä saman-
suuntaista katua tarvitsevat
yhteisen nimistön. Mihin
sarjaan kuuluisi neljä ni-

meä? Esimerkiksi Väinä-
mäisen, Ilmarisen, Jouka-
haisen ja Kullervonkadut.
Tai jos haluttaisiin Kaleva-
lan naisia, niin sieltä löytyi-
sivät mm. Kyllikki, Aino,
Marjatta ja Tellervo.

Nykyinen, rautatien vie-
ressä kulkeva tie valtion ra-
jaan saakka voisi olla Eino
Leinonkatu. Asuihan hän
vähän aikaa Kansallis-Osa-
ke-Pankilla ja kirjoitti ru-
nonkin tien näkymistä. To-
sin Elisenvaa-
ran osuus Lei-
non elämässä on hyvin vä-
häinen. Valtion alueelle jää-
vä osa olisi varmaan
Rautatienkatu, mutta sille
voisi antaa myös vanhojen
aikojen muistoksi nimen
Evakontie. Sitä pitkinhän
monet evakkokuormat kul-
kivat asemalle.

Kylän läpi kulkeva muita
leveämpi päätie houkutteli-
si antamaan nimeksi Valta-
katu, mutta se osoittaisi vain
mielikuvituksen puutetta.
Se sanoisi sen minkä silmä
näki, että katu on kooltaan
“valtava” tai on muita tär-
keämpi. Kai sille puhuttele-
vampi nimikin löytyisi. Ka-
dun mahtavuutta ja tärkeyt-
tä voisi kuvata esimerkiksi
Kmjälankatu, Laatokankatu
tai Vapaudenkatu, joihin ni-
miin sisältyy muutakin kuin
suuruus.

Ulkomailla on usein ka-
tuja, jotka on nimetty jonkin
tietyn päivän mukaan. Sa-
maa tapaa noudattaen antai-
sin asemalta alaspäin johta-
valle aukiolle nimen
“Kesäkuun:XX päivän au-
kio”. Sen ympärillähän suu-
ren pommituksen tuhot oli-
vat pahimmat ja samalle
alueelle ja sen läheisyyteen
tuli pommeja lähes jokaises-
sa pommituksessa, sillä ase-
mahan oli niiden kaikkien
osoite. Kun joskus menem-
me sinne takaisin, niin ni-
meksi otettaisiin se päivä-
määrä, jolloin palaamisen
mahdollistava asiakirja alle-
kirjoitettaisiin. Se jäisi
muistuttamaan myönteises-
tä, iloisemmasta historian
päivästä.

Olavi Kallioniemi

16.7.2004

Miten me muistamme?

Suomalaiset tavattuun uuden ihmisen kysyvät hyvin nopeasti, että mitäs teet työssäsi. Italialaiset kysyvät missä asut.

Suomalaiset ovat aina olleet hyvin työorientoituneita, työmoraali on ollut hyvä ja työtä on pauskittu myös vapaa-aikana. Suomalaisen muistokirjoituksistakin sen näkee, niissä tehdään hyvinkin tarkkaan selkoa siitä mitä työtä ihminen on elämänsä varrella tehnyt.

Minunkin mummuni halutessaan kehua minua, sanoi, että sinä olet riuska työhminen. Se ei aina nuoresta työstä tuntunut kovinkaan suurelta kehumiselta, mutta nyt sen toki ymmärtää, että mummulle se oli hyvin suuri kehuminen.

Työ on tärkeää ja sen hyvin tekeminen. Kuitenkin uskon, että pitkällä juoksulla vielä tärkeämpää on se, millainen ihminen on

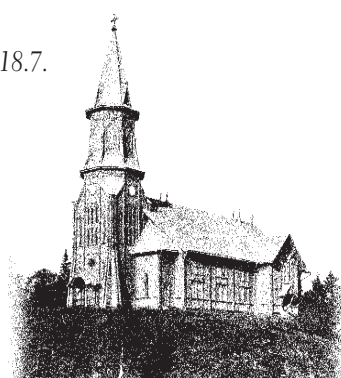
kokonaisuudessaan. Toivoisin, että omaan muistokirjoitukseeni joku voisi kirjoittaa, että hän oli hyvä ihminen tai mukava ihminen – toivottavasti voin vielä kasvaakin niin, että tuollaiset määreet paikkansa pitäisivät. Eikä se, vaikkei muistokirjoitustakaan, kunhan joku vain muistaisi niin.

Tämä aihe tuli mieleeni kun toimitukseen tuli kirje, jossa oli Hilja Toiviaisen kuolinilmoitus. Mukana oli myös kieltö, että hän oli kieltänyt kaikki muistokirjoitukset. Vaikka kirjoitettavaa hänestä olisi vaikka kuinka ja paljon. Eniten siksi, että hän nimenomaan oli hyvä ja lämmin ihminen. Tulen aina muistamaan hänen kannustavat, kauniit sanansa aloittaessani ja hänen kiitoksensa lehdestä.. Hilja Toiviainen on yksi ihminen, jonka kaltainen haluaisin olla. Tulla muistetuksi lämmöllä!

Maire Soiluva

Hartaus sunnuntaiksi 18.7.

**Onnellisia ne,
joita saavat
voimansa
sinusta**

Vanha intialainen tarina kertoo soturista, joka löysi kotkan munan. Hän vei sen kotikyläänsä ja pani kanan pesään. Aikanaan kotkanpoikanen kuoriutui ja varttui muun pesueen kanssa. Se oppi kuopimaan maasta siemeniä ja hyönteisiä, kiskomaan matoja, kaakattamaan ja kotkottamaan. Kananpoikien tavoin se pelästyi kaikkia kuvittelemiaan vaaroja ja lensi kömpelösti matalalla lyhyitä matkoja.

Kului vuosia. Eräänä päivänä se vilkaisi ylös ja näki mahtavan luontokappaleen leijuvan kevyesti pilvettömällä taivaalla vuorten yläpuolella.

–”Miten uljas lintu! Mikä se on?”

–”Se on kotka, lintujen kuningas. Parasta, kun unohdat sen. Sinusta ei voi koskaan tulla samanlaista.”, kaakattivat kanat.

Niin kotka unohti näkemänsä jatkaen kaapimistaan. Eräänä päivänä se kuoli luullen olevansa yhä kana.

–”Etkö jo ole oppinut, etkö kuullut, että Herra on ikuisen Jumala, koko maanpiirin luoja? Ei hän väsy, ei uuvu... kaikki, jotka Herraa odottavat, saavat uuden voiman, he kohoavat siivilleen kuin kotkat.” (Jes. 40:28-31)

Pyhä Henki annettiin soveltamaan ristin siunauksia jokaisen Jumalan lapsen elämään. Hän ei hanki anteeksi-antoa synneillemme. Sen teki Jeesus. Mutta Pyhä Henki antaa voiman, voiman ilmentää Jumalan rakkautta maailmassa. Hänen tehtävänä on uudistysmyyttää ja käytännössä toteuttaa Lunastajamme ristillä aikaansaatu pelastus. Jokainen ihminen on joko myönteinen voima hyväksi tai kielteinen voima pahaksi. Sanamme, äänensävyimme ja ilmeemme vaikuttavat joko kannustavasti tai kielteisesti. Vaikutuksemme vetää myös muita samaan suuntaan. Jeesus lupasi seuraajilleen voiman vaikuttaa lähimmäisiin myönteisesti.

–”Joka uskoo minuun, hänen sisimmästään kumpuavat elämän veden virrat, niinkuin kirjoituksissa sanotaan.” (Joh. 7:38)

Joskus kuulee sanottavan jostain henkilöstä, että hän on kuin ”raikas tuulahdus”. Mihin tahansa hän meneekin, hän tuo mukanaan valoa ja iloa. Hänen lähellä on helppo olla. Jumalan tarkoitus on, että hänen lapsensa olisivat tällaisia raikkaita tuulahduksia sekä maailmassa että seurakunnissakin.

Ikääntyessämme voi välillämme huomata suuriakin eroavaisuuksia, myös Jumalan lapsiksi tunnustavien. Iän myötä monet tulevat ihanan rakastaviksi ja lempeiksi. Osa menee taas päin vastaiseen suuntaan, ja he muuttuvat yhä itsekkeisemmiksi, äreiksi ja tyytymättömiksi. Vuosikymmenien karttuessa ja voimien vähentyessä pinta-kiilto rapistuu, eikä silloin voida enää peittää todellista luontoaan.

Kun taas Jumalan läsnäolo ja Pyhän Hengen siunaus lepää kuolemankin hetkellä heidän yllä, jotka ovat päivittäin vieneet heikkoutensa Jumalalle, joka puolestaan lupauksensa mukaan on antanut heille voimansa. Heidän kohdalla on toteutunut Raamatun sana:

–”Onnellisia ne, jotka saavat voimansa sinusta.” (Ps.84:6)

Raili Poutanen, Vampula

Kuolleita

Rakkaamme

**Hilja
Toiviainen**

s. 14.5.1912 Kurkijoella
k. 11.6.2004 Turussa

Kaipaaksella muistaen
Sukulaiset ja ystävät

*Kuolemaa ei enää ole,
ei murhetta, valitusta eikä vaivaa,
sillä kaikki entinen on kadonnut.
(Ilm. 21:4)*

Siunaus toimitettu läheisten läsnäollessa Turun Pyhän Ristin kappelissa. Kiitämme osanotosta.

NIMIPÄIVÄT

17. la Ossi, Ossian
18. su Riikka
19. ma Saara, Sari, Salli
Salla, Sara
20. ti Marketta, Maarit,
Reeta, Maaret, Reetta,
Margareetta
21. ke Johanna, Hanna,
Jenni, Jonna, Jenna,
Hannele, Hannee, Joanna
22. to Leena, Leeni,
Lenita, Matleena
23. pe Oili, Olga

Muistettavaa

– **Loimaan Seudun Karjalaseuran teatteri-ilta** to 19.8.klo 21 Kertunmäele yönäytökseen. Ilmoittautumiset Majalle myöhemmin ilmoittavana ajankohtana.

Elisenvaaran marttakerho kutsuttu Marttapäivän viettoon Joenperän Pohjan tilalle ma 26.7.klo 17. Kyytiä tarvitsevat yhteys Alliin puh. 7621 840.

Tapahtumakalenteri

Karjalan Liiton ja sen jäsenseurojen tilaisuuksia vuonna 2004

Tilaisuudet Karjalatalolla Helsingissä ellei toisin mainittu. Karjalan Liitto ry, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki, puh. 09-7288 170

17.-18.7. Johannes-juhlat, Kaarina

17.-18.7. Vpl. Pyhäjärvi-juhlat, Äetsän Kiikassa, ks. www.vplpyhajarvi.fi

20.-24.7. Neljä luostaria - Laatokan ympäri: karjalan luostarielämää – ihmisiä tekeviä ikoneita – muinaiskarjalaisia riittejä – Laatokan alueen luontoa

21. tai 22. - 23. tai 25.7. Kesämatka Terijöelle, ks. www.terijoki.info

22.-25.7. Suojärven pitäjänjuhlat, Suojärvi

ETSITÄÄN LYYLI HEINOSTA

Seuraava kysely on tullut www.kurkijoki.fi:n webmasterille: Isoäitini Iida Ylistö (ent.Lukka) etsii tietoa ystävästään Lyyli Heinosesta, joka oli Vätikästä kotoisin. Ammatiltaan hän oli kampaaja. Kaikki yhteystiedot tervetulleita! Vastaukset pitää lähettää sähköpostiosoitteeseen : kajuis@utu.fi

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Maire Soiluva ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Konttori: Vesikoskenkatu 13 As 21, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta satuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)

Etusivu **60** centtiä/mm

Muut sivut **45** centtiä/mm

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa.

Lehti ilmestyy perjantaisin, mutta vuoden aikana on joitakin kaksoisnumeroita juhlapyhien aikoihin. Painsäätö 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

E-mail: toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus: Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Minkä ”sodan” sai aikaseksi Berliinin saarto 1940-luvun lopulla?
2. Millä toisella nimellä vesivärimaalausta kutsutaan?
3. Mikä laite Ukko-Pekka on?
4. Mistä kaupungista pizza lähti valloittamaan maailmaa?
5. Minkä maan suojelushimys Pyhä Tapani on?
6. Kenen puoliso Nadezha Allilujeva oli?
7. Paljonko Islannin pinta-alasta on jäätiköitä?
8. Mitä alkuainetta käytetään suojana mm. röntgensäteilyä vastaan?
9. Minkä meren Suezin kanava yhdistää Välimeren?
10. Mihin mereen laskee Tonava?

HUOM!

Kurkijokelaisen toimitus on muuttanut.

UUSI OSOITE: **Vesikoskenkatu 13 As 21 32200 LOIMAA**

Torin läheisyydessä, sisäänkäynti Nordean ja SaraSportin välisestä porttikäytävästä, 2. kerros.
Puh. not entiset (02) 762 2551, 050-521 3336
E-mail: toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Ilmoitusfaxit: (02) 7622776

50 VUOTTA SITTEN...

N:o 28. Lauantaina heinäkuun 17. p:nä 1954

Muistojen ahjosta

MARKKINAT.

Ennen luettiin eräissä varsin laajalle levinneessä ja paljon luotussa paitsiohjeessa, jota almanakaksi kutsutaan, niin: Väperin lään, Turipäivät, Kurkijoki Kauppakylä maaliskuun 14. p:nä tai jos silloin on pyhä edellisenä arkipäivänä, 2 päivää. Ja saman kujan toisessa kohdassa oli Kurkijoki, Kauppakylä, eläinmarkkina samaan aikaan kuin siellä pidetään toripäivät.

Ja kyläpäs veti! Ne muodostivat erään kokokokon kurkijokelaisessa elämänsäpiirissä. Sinne sitä mentiin. Oliin nyt tietysti liika sanoittu: kaikki jotka kyntelä kykerivät, mutta jokapäiväisessä niin sarkon joukoin että joka paikka Kauppakylässä oli niin täynnä väkeä kuin vaan yhteen kerätyksen niin seisoivilleen maahan.

Kyllähän sitä tietysti tuli aina jotain ostetutukia kun sinne tuli menneksi, mutta olivatpa ne ostokset usein varsin pieniä mitä siellä kotiin tuotiin.

Ehkä ei muistellakaan oltu kuin kaupale Väperin rivellä markkinatuomina. Päätös että tuli markkinoilla käytyä.

Oltiin siellä sentään kaikkea sellaista jota ei tarjoutunut sähtäyksii jokapäiväisessä ympäristössä. Vanhempi väki osteli saareja, pensaittoja, lahjoja, ämpäreitä, rekiä ym. Ja hevoslastissa huihattiin hevoskauppojen kanssa. Ostettiin, myytiin, vaihdettiin ja huijattiin. Tämä huijattaminen kun näet eroaa vielä vaihtamisesta siinä että siinä ei anneta mitään väirahoja. Se lieneekin kaupantekeä kaupanteon vuoksi.

Mutta nuorempi väki nautti taas toisella tavalla.

Ajettiin karsellessa, pyöräitettiin onnepyörä, ammuttiin ja käytiin paikkamantaloilla tanssimassa. Siellä sitä markkinoilla meni poika tutustui tyttöön, josta sai ikkaisen markkinamuiston, ja ristin itselleen. Ja kaikille ikäläcäille senne yhteinen huvinahe oltat Helppo-Heikki. Kyllä siinä tannit pian pyörähtivät Helppo-Heikin teitan vieressä. Se poika se osasi tavataksa kutsua. Tavata oli hyvää kuin Hollannin jousto, ja kurssi kiinteä kuin Toksovan pörsänsä. Oli saippuaa jolla

pestessä hävisivät näpyylät, ihomadot, empiöölen- ja vatsakalvontulehduksot ja joka edisti vielä isäntämaailmuntakin, kiskien muon hyvän lisäksi. Ja kun siihen lyötiin vielä lisäksi kampa, peikkä, lusikotta ja ties mitä niin, että siinä oli tavaraa koko sormille ja kaikki kymmenellä markalla, niin etkö vaan kauppaakin käynyt. Hän kun näet saane saaneensa tavarat ilmaiseksi ja vielä kaupapäällisiä markkinoita, niin kannattihan niitä myydä halvalla, ja katkoksin laadan näyttöeksi koorakaupalla.

Kaikkia, kaikkien ihmettämään siellä markkinoilla oli, ja säiskän sinne mentiekin.

Mutta nyt ei mennä Kurkijoen markkinoille. Ei sinne Kurkijoen Kauppakylään. Nöden nimi kun on muutettu kurkijoen jettäjuhlaksi, ja se pidetään Pöytyällä.

Ne on muutenkin muuttaneet. Ei siellä nyt myydä saareja. Ei vaihdeta hevosia eikä ajeta karsellessa. Ei siellä ole Helppo-Heikkiäkään. Mutta kurkijokelaisia siellä on siinäkin niillä erissajan Kurkijoen markkinoilla. Se kun tästä meidän eläinmarkkinoista meni napa poikki, ja se heitti meidät sinä rytäkässä vähän hajan hajan.

Mutta kyllä ne kaikki siitä ovat jälkeisen selineet. Ja kun viime kesänä käskelin Vampulassa, niin herveen ja lyvinvoiran säkönsäkin ovat.

Se onkin sellainen kurkijokelaisen päätökselöma, joka pidetään kerran vuodessa, ja siihen on kaikkien osallistuttava.

Siellä tapaavat vanhat tutut toisaan ja siellähän niitä saa sopovasti tehdä suuakin tuttavuuksia. Ihan siinäkin ennen siellä Kurkijoen markkinoilla.

Ne kun nuo työtökkin kaneistuvat jo yhdessäkin vuodessa tavuttomasti, niin että monet miehet, jotka näitte ne viime kesänä, ette usko silmiänne kun menette tänä kesänä malleiden kanelemaan.

Siellä sitä tavataan sitten, niin monet kuin vanhatkin.

V a a s a.

Ken tietää?

Kuva Kurkijokimuseon kokoelmasta

Kuvassa on Kiiskilän paimenia ja vieraita vuodelta 1925. Olisivatko paimenten nimet tiedossa? Tiedot kuvasta pyydetään osoitteeseen Kurkijokimuseo, Kojonperäntie 446, 32260 Kojonperä tai puhelimitse 050-4036050 Maria Kauppinen tai sähköpostilla kurkijokimuseo@auria.net.

Rinopalsta

ASKELEET

Lapsena lyhyin horjuvin askelin aloitin. Kolkemus karttui pian astelin varmemmin.

Nuorena keveät olivat kaikki askeleet, niitä ei esteet paljon hidastaneet. Aikuisen askelin astelin varmana, vakaana. Suurin kiire ja hoppu lie ollut jo takana. Vanhana hitaammat ovat jo askeleet, kun elon iltapuoleen vuodet on ehtineet. Jolkainen otettu aske1, k kuului elämäni. Kaikista niistä kiitän kumarran harmaan pääni.

Terttu Ketola

Kavuttaako

Kavuttaako,kavuttaako ku nii itkii tyrskät ? Älä huoli turhii,uskot sie kyl kaik ajastaa selvii. Tähäkö maalima kaatuis?

Älä usko kaikkii sopottaijii niitähä on, luikuri poikii, hyö suustaa laskoot vaik mitä. Riittää onne onkijaa kaiken maaliman kulkijaa.

Kaho ens kerral ettees älä anna heijä narrata älä siijä heit silmissäs. Kyytii humpuukin haastajil painukoot tiehensä, livohkaa.

Anna

Aika tekee tehtävänsä

Vanhuus tekee tepposia mulle, siitä aijon kertoa ystävä sulle. Oli aikomus kasvattaa ajan kuluksi ja iloksi kukkaa, mutta nyt se vaan pituutta kasvaa ja ja metrin mittaisia lehtiä pukkaa, eikä vielä ole tullut yhtään kukkaa.

En ymmärrä, puuttuuko minulta ammattitaitoo vai onko tämä vaan huonoa tuuria aitoo. Näin vanhana kait pehmijää ihmisen luonto, muistan, että nuorena se oli kuin kalan ruoto. En osannu luonnossa kukille antaa mitään arvoa, vain tyhmyyksissäni niitä vaikka jalkoihini tarpoa.

En tiedä, onko minulta menny loppukin järki, kun kukkien kasvatuksesta on tullu minulle työ niin tärkeä. Olen kauheen mielessäni siitä, jos joku älyää kehua niitä, että oletpa Sinä ukko tässä kukkien kasvatuksessa ihan ässä.

Nyt sattumalta sain tietää, että kukkani ei olekaan kukka, vaan panaanipuu ja sehän vetikin minulta leveeksi suun.. Panaanin hinta on nytkin kova, olishan se mukava, jos puusta tulis sato oma, jos vaan sää suosii meitä, en vielä toivoa heitä.

Maastahan heltii elämänleipä, huomaamme taas, ettei Herra meitä heitä. Kemikaalit on ihmisen keksintö suuri, mutta niihin ei meidän kannata luottaa juuri.

Tässä nyt sitä vähä kerrassaan pehmeää pää, että kohta ei kuule eikä nää. Tällänen on vanhan kohtalo ollu aina, mutta ei se enää minun pääteni paina. Ihminen kasvaa vaatimusten mukaan, eikä sitä voi estää kukaan.

Aarne Elolampi

Sotilasurani muisteloita

Kevyesti 17 vuotta oli minulla ikää, kun sotaan lähtö koitti, eikä siinä ihmetelty mitään, kun saapunut oli kutsukortti. Se oli 12.4.1943, kun Lahdenpohjan kauppalan merimieskasarmille tultiin, siellä herra korpraali meidät melkein sylihinsä sulki. Sieltä saatiin uudet vähän käytetyt vaatteet, eikä niitä soviteltu missä, pääasija oli vaan, kun poika sopi siissä.

Eihän me sillon saatu ajatella ihte mittää, kaikki meille sanottiin, mitä tehä pittää. Muodottomiksi lihamöhkäleiksi ne sanokin meitä, vaikka herroiksi myös puhuteltiin heitä.

Asekoulutus jäi meillä pieneksi, kun oli aikaa vähän, valmista täyty saaha sotaan tähän, Mutta henkinen ja uskonnollinen puoli oli täytellistä, - kun pientä roskaa peitehuovan päällä kannettii kuus miestä ja käskystä Herraa hyvää kiittääkää laulettiin. Tämä oli herra korpraalin tahto, hymy huulessa kaverit sitä kahto.

Päästiin myös sentää Lumivaaraan leirille metsän sissää, opetettiin siellä meitä heittämää käsikranaatteja niin ku pittää.

Mie en millonkaa tahtonu oppii mittää, ei se korpraali antanu minu etes niitä ranatteja kätessä pittää. Sain minä sentään sellasen vanhan venäläisen kiväärin, mutta eivät uskaltaneet minulle panoksia antaa, vaan oli se silti hankala mehtässä kantaa, kun piti siellä niinku henkensä eestä juosta, eikä jalat meinanu irrota suosta.

Näin meistä alko tulla sotilaita uhkeita, uskallettiin jo vähä vilkuilla sivuille tyttöjä muhkeita.

Tuli sitte se valan vannomispäivä, johon Ylipäällikkö Mannerheim oli tullu mukaan, häntä ennen meistä ei ollu nähny kukaa. Kyllä mies oli komee ja ja jäykkä, näytti siltä, että ei taivu kuin vähän polvesta ja ja käsi nousi kuin suuntaviitta, näin oli nähny keittiötyttö Riitta.

Tämän jälkeen ammattinimi oli tykkimies ja sitä minä ylpeenä kaksi ja puoli vuotta kannoin ja kaiken armoni isänmaan hyväksi annoin.

Vanhuus ja muisti tekee monessa asiassa tenää, on asioita joista muistaa vaan alun, mutta loppua ei muista enää, siksi jätän alokasajan tähän ja jatkan muuten vielä vähän.

Nyt kun olimme jo valmiita sotatyömiehiä niin rintamallaahan meitä tietysti vietiin, onneksi se oli Valamon saarija siellä tietysti puolustettiin jokaista aarii. Joskus mäntii kallon sissää ja ammuttii hirveen suurella tykillä, ryssä vapis vastarannalla

ja myös tietysti kallon sisässä pehmosella sannalla.

Vartiointi oli jatkuvaa työtä, sitä tehtiin pitkin päivää sekä yötä. Miulla on muita lahjoja kovin vähän, niin nuo unilahjat on aina ollu hyvät ja niitä piisaa vieläkin yhä. Tästä ainoasta kunnan lahjasta sotaoikeus anto miulle kaheksan kuukautta kuritushuonetta sodan jälkeen kärsittäväksi, taikka vettä ja leipää järsittäväksi.

Aarne Elolampi

Kurkijoen Pitäjäjuhlat

LAUANTAINA 24.7.

Uudistetun KURKIJOKI MUSEON AVAJAISET

Klo 14.30 Linja-auto lähtee kaupungista Hirvikosken kautta museolle.
Lähtö Nordean edestä 14.30,
Hirvikosken Siwan luona 14.40,
kunnantalon edessä 14.45.
Ilmoittautuminen bussikuljetukseen
20.7. mennessä, p. 02-7622 551

Klo 15 **Avajaiset**
Juhlapuhe: Varsinais-Suomen museot ry:n
puheenjohtaja Anne Sjöström
Museon esittely
Kahvitarjoilu, Kurkijoen Marttayhdistys

MUISTOJEN ILTAMAT

Klo 19 Hirvihovissa
Illan avaus Kurkijoki –Säätiön hallituksen puheenjohtaja
Anna-Maija Nurminen-Lempinen.
Näytelmä Keträpuun sijoille. Kirjoittanut Leena virtanen
Tanssia Tarja Lejon tanssittaa.

Rummunsuon Marttakerhon kahvio auki kokoillan.

NÄYTTELYT HIRVIHOVISSA

Marketta Uusikartanon (os. Kuosa) Kurkijokiaiheisia maalauksia esillä
ja myynnissä. Kalakurkien valokuvanäyttely vuosien varrelta.

MYYNTIPÖYTIÄ

Kurkijoki-Säätiön, Kurkijoki-Seuran, Loimaan Seudun Karjalaseuran ja
Kalakurkien myyntipöydät täynnä mielenkiintoisia tuotteita, mukavia
tuliaisia kotiinviemiseksi ja lahjaksi.

SUNNUNTAINA 25.7

MESSU

klo 10 Kanta-Loimaan kirkossa
Ehtoollisjumalanpalveluksessa saarnaa rovasti Pertti Luumi ja
musiikissa avustaa Riitta Poutanen viulu, Antti Poutanen sello ja
Heikki Poutanen urut ja piano. Tekstit: Maija Inki ja Kaarlo Kojo.

RUOKAILU

Klo 11.00-12.30 Seurakuntatalo
Kanta-Loimaan seurakuntatalolla, Kurkijoen Marttayhdistys,
hinta 5 euroa. Ilmoittautuminen 20.7. mennessä p. 02-7622 551

PÄIVÄJUHLA

klo 13	Hirvihovissa	Karelia kvartetti
	Musiikkia	Eino Vepsä
	Saatesanat	Leena Virtanen ja Lauri Laukkanen
	Kukkatervehdykset	Saini ja Martti Repo
		Karjalaisten laulu
	Yhteislaulu	Pertti Hartikka, Kurkijokisäätiö
	Tervehdyssanat	Karelia kvartetti
	Musiikkia	Kansanedustaja Markku Laukkanen
	Juhlapuhe	Karelia kvartetti
	Musiikkia	FM Kirsi Niukko: Rajamaaisemat tutkimushanke.
	Puheenvuoro	Eila Jantunen, Evakkolapset ry
	Puheenvuoro	1 tunti
	Väliaika	Varsinaissuomalaisten laulu
	Yhteislaulu	Tarja Kiviniemi, Loimaan kh
	Tervehdys	Näyttelijä Kaija Kiiski
	Vaik'syvän märkänis!	Karelia kvartetti
	Musiikkia	Arvi Heinonen
	Pakina	Arja Schwartz, Kurkijoen Marttayhdistys.
	Päätössanat	Maamme
	Yhteislaulu	

Kahvion hoitaa Kurkijoen Marttayhdistys.

ILMOITTAUTUMISET: Jotta kyytipaikkoja riittää kaikille ja martat valmistavat
sunnuntaiksi oikean määrän ruokaa, pyydämme ilmoittautumiset Museolle
menevään linja-autokuljetukseen ja sunnuntain ruokailuun puhelimitse 02-76
22 551 tai sähköpostitse toimitus@kurkijokelainen.inet.fi viimeistään 20.7.
mennessä. Puhelimessa on vastaaja, jonne voi jättää varauksen, ja toimisto on
avoinna tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14.

YÖPYMISET: Loimaan evankelinen opisto tarjoaa rauhalliset ja mukavat yöpy-
mistilat. Yöpyminen maksaa 17 euroa, liinavaatteet opistolta 3 euroa ja sun-
nuntaiaamun aamupala 5 euroa. Varaukset p. 02-7627217 arkisin klo 8-15.

HUOM! HUOM!

Juhlat järjestetään tänä
vuonna siis kokonaisuudes-
saan Loimaan kunnan kes-
kustassa, Hirvikoskella.
Yöymispaikan tarjoava
opisto, kirkko, seurakunta-
talo ja juhlapaikka Hirvihovi
sijaitsevat kaikki kävely-
matkan päässä toisistaan.
Kaikkiin juhlia koskeviin
tiedusteluihin vastaa Maire
Soiluva Kurkijokelaisen
toimistolla p. 02-7622 551.

Jo jännittää, tuumivat Leena Virtasen kirjoittaman Keträpuun sijoille-näytelmän näyt-
telijät. Kuvassa Vasemmalta pöydän ääressä Sirkka Lukka, Varpu Ojala, Kaija Joen-
suu. Takana vasemmalta Heikki Laine, Martti Meskanen, Matti Tapio, Leena Virta-
nen sylissä lapsenlapsensa Meeri Ojala ja vieressään Elina Keloniemi-Hurttila.
Näytelmässä ovat mukana myös Marjukka Laine, Karoliina Laine ja Oskari Ojala,
mutta kuvanottohetkellä heillä oli vielä muita kesälomakiireitä.

Maailman menoa päätettiin

Elämä on koettelemusta. On ollut. Tuleeko olemaan myös jatkossa. Pitääkö olla näin? Eläinkunnassa ravinnon saaminen näyttelee pääosaa eläinten keskinäisessä henkiinjäämisessä. Syö tai tule syödyksi. Yleensä suu-remmalla ja vahvemmallalla on yliote muutamia eläinlajien poikkeuksia lukuunottamatta. Ihmiskunnassa uskonnon- ja taloudellisen vallan tavoittelulla on ollut suuri vaikutus maailman kehitykseen. Taisteluiden välineenä on käytetty aina sananvoimasta äreimpään tuhoaseeseen saakka. Usein myös suurempi on ollut vahvoilla - Davidin ja Goljatin välistä yhteenottoa lukuunottamatta. Tapahtuukohan ihmiskunnan kehityksessä koskaan järkiintymistä, yhdessä elämisen tasavertaista hyväksymistä, ennen suurempia luonnonmullistuksia. Ihmiset riitelevät. Puolueet syyttelevät toisiaan. Ammattijärjestöt eivät tahdo saada sovituksi asioitaan yhteisymmärryksessä. On tarvittu välittäjää ratkaisemaan kiistoja. Jokin jää silti kaivertamaan kun ahneus on

suuri. On haluttu olla maailman parantaja puuttumalla toisen valtionkin asioihin. Kouluissa on voitu huonosti jne.

Tasa-arvo

Kun esim. viime aikana on ollut esillä mahdollinen palkkojen alentaminen muuttuneiden olosuhteiden vuoksi, niin ollaan heti ilmoittamassa, että ei voida hyväksyä sopimusten murtamista. Sopimukset tehdään yleensä määräajaksi, ja asioista neuvotellaan uusi sopimus. Ammattiyhdistysliike on ollut usein murtamassa sopimuksia kesken sopimuskauden. Tämän tapaisella toiminnalla ei ole tulevaisuutta. Kuitenkin on näkyvissä jo ollut uudentyyppistä toimintaa järjestö- ja työyhteisörintamalla.

Varustamotoimintaa on häiritty pysäyttämällä meriliikennettä mm. maksettujen “alhaisten” laivoilla työskentelevien palkkojen vuoksi, vaikka ko. tapauksissa merimiehille on maksettu jopa kymmenkertaista oman maansa palkkatasoon verrattavaa palkkaa ja anta-

malla mahdollisuus työskennellä sen eteen. Koskaan ei saavuteta kaikkia tyydyttävää ns. tasa-arvoa työsuhteissa. Edelliset pari esimerkkiä ovat vain muutama maininta siitä, millaista kehitys on ollut ja jos sama tapa jatkuu, pian tullaan tilanteeseen, jonka jälkeen “kolmikantakaan” ei toimi - lieneekö kunnolla toiminutkaan edellisiä esimerkkejä tutkailtaessa. Suomessa on tultu hyvinvointivaltion “aallonharjalle”, josta seuraa taantumaa koska ei saada kaikkia kansalaisia “lautalle” mukaan. Ankkuri on laskettava ja on tehtävä työtä.. Hyvinvointia ei voida jakaa ilman työntekoa. Valittavasti maailman luonnonvarat jakautuvat epätasaisesti. Joidenkin kansojen kohtalona on asua karuilla aavikoilla ja joidenkin luonnonrikkailta ja hyvillä seuduilla. Hyvän saaminen ja jakaminen ilman työntekoa ei voi tasaisesti jatkua. On myös ymmärrettävä, että kehityksessä välillä tapahtuu hidastumista jopa taantumista ja myös nopeutumista.

Opintie

Kouluelämän kehitymisessä on ollut monenlaisia vaiheita. On puhuttu suurista luokista ja työtilan ahtaudesta. Vanhemmat kouluja käyneet muistavat kuinka “tilahtaudesta” huolimatta opetus sujui hyvin. Nykyisin ovat mm. jopa psykologit puhuneet ja osoittaneet käsiään viittoen ja kurottaen yhden oppilaan tarvitsemaa tilantarvetta koulussa, jotta koulutyö sujuisi hyvin. Oit-tisen jälkeen luisuttiin eräänlaiseen muka koulutoimintaa parantavaan kokeilunhaluun, joka on kestänyt muutaman sukupolven ajan. Ei opetustilan suuruus ole opetustyön kannalta olennaista, vaan opetusjärjestelmä kotikasvatusta myöten.

Kotikasvatus on hyvin laaja asia ja monesta seikasta riippuvainen. Siihenkin vaikuttaa suuressa määrin myös valtiiovallan ohjailu ja toiminta. Katso ja ajattele seuraavaa kirjoitusta oikeudesta. Jo on kuitenkin havahduttu ja aloitettu koulutoimintaakin järjeistämään monenlaisten kokeilujen jälkeen.

Oikeus

Oikeuslaitos on saanut merkillisiä piirteitä käytäntönsä. Rötöksistä ei ole tuomittu enää lakia soveltajan vaan usein tulkinnan mukaan, lievimmän tulkinnan mukaan, tai tuomio on ollut vapauttava. Laki menettää merkityksensä jos sitä ei sovelleta vaan tulkitaan (tuomaritkin puhuvat lain tulkitsemisesta). Esimerkkeinä rikoksentekejen tuomioista on paljon. Toistuvaiakin rikoksentekeja on ratkaistu “tulkinnan” mukaan. Jo edellisessä hallituksessa oikeusministeri sanoi eräessä TV-lähetyksessä eduskuntatunnosta, että valtiolle tulee kalliiksi antaa tuomio lain pykälien mukaan siksi kohtuullistetaan tuomioita (sama oikeusministeri istuu hallituksessa edelleen - vaihdettakoon jo miestä). Kohtuullistaminen lienee vielä tulkintaakin kyseenalaisempi ratkaisu - vapauttamiseen asti. Onkohan kansanedustuslaitoksessa oikeusoppineita liian paljon, kun käytäntö on mennyt huonoon suuntaan. Yhä pahempaan tilaan ollaan menossa kuvatulla tavalla jatkettaessa!

Sodat

Maailmassa sodat aina vaan jatkuvat. Kansat vaativat yhä enemmän hyvinvointia ja valtaa, joka aiheuttaa ristiriitoja varsinkin “ylisuurissa” valtioissa. Kehityksen hyvä suunta olisi antaa valtioiden jakautua “luonnollisella” tavalla itseinäisyyteen asti, niin kuin on jo olemassa hyviä esimerkkejäkin.

Sodista julkaistuja historiankirjoituksiksi tarkoitettuja kirjoituksia ja kirjoja on ilmestynyt paljon (osa kau-pallisiksi tarkoitettu).

Kun viime aikoina mm. mediassa on tuotu julki Suomen sotien asioita, tuotakoon esille myös erään vähän kirjallisuudessa ja julkisuudessa olleen pataljoonan vaiheita jatkosodassamme - nimittäin 31.8. 1941 perustettu Er.P.21.

Todettakoon ensiksi hiljattain TV:ssä uusintanakin esitetty jatkosodan v.1941 alkuvaiheista, jossa käsiteltiin 19D JR 37 Kyrönmaan pataljoonan miesten traagisia sodankäynnin vaiheita 12-13.7.41, komppanioista yli 1/3 tuhoutui. Menetyksiin johtaneita seikkoja on selitetty sotilaille annetusta puolustuksellisella - ei hyökkäyksellinen koulutuksella. Olen asevelvollisuuden suorittaneena ymmärtänyt, että sotilaspalveluksessa annetaan myös hyökkäyksellistä koulutusta. Siksi edellinen julkisuudessa esitetty selitys on ristiriidassa totuuden kanssa. Vastustajan puolustus tiedettiin varmasti olevan vahvasti asemissaan, joten sitä oli väkivaltaisesti saatava liikkumaan. Tällöin se oli tehtävä suurin uhrauksin. Sama taktiikka oli Er.P 21 (loka-joulukuussa v.1941 III / JR 26) joukkojen toiminnassa.

Er.P 21 vaiheista syksystä v.1941 on kerrottu Topi Vaaran kiljasta “Pärmin pirut”. Siinä mainitaan, että Riihimäellä 9.9.1941 lastattiin junaan pataljoonan veran sotilaita pääteasemana Suojoki ja sieltä edelleen rintamalle. Er.P 21 (*IWJR 26*) taisteluiden toiminta perustui useaan sodankäynnin erikoistoiimiin. Päätoiminta oli toisten joukkueiden avustaminen kärkiyksiköinä, kun niiden eteneminen pysähtyi. Näin saatiin aukkoja joukkojen etenemiselle. Tämän kaltainen “väkivaltainen” sodankäynti oli erikoisen tuhoavaa myös omissa joukoissakin. Pataljoona koostui hyvän koke-

muksen saaneista upseereista ja aliupseereista, sekä eri laitoksista Köyliöstä, Sukevalta, Pelsosta ja Mikkelistä vapautetuista asekel-poisista miehistä. Yhdeksän kuukautta rintamalla toimittuaan alussa sotaan lähteneistä 28:sta upseerista kaatui 14, vain kolme palasi vahingoittumattomana rintamalta. Täydennyksiä jouduttiin suorittamaan usein. Tilanne kaatuneiden aliupseerien (yli puolet kaatuneita) ja miehistön kohdalla oli vielä synkempi v.1941 loppuun mennessä. Monet jäivät palkitsematta, vaikka sotaan lähde-ttäessä ministeri puheessaan palkitsemisesta mainitsi.

Erillinen pataljoona Er.P 21 oli alistettu mm. 9 JR 5:11e, sekä välillä JR26:een, 4D RO:n, Sissi P2:een, JR24:ään, 8D:aan, jälleen JR26:een jolloin miehille annettiin Ässä-rykmentin tunnus 23.10.41. Useat Ässärykmentin joukot mm. Juustjärvellä, Karsikkojärvi - Semsjärvi, Porustajoki - Kumsa ja Tsopina etemisessä tarvitsivat “Pärmin pirujen” apua, kun joukot olivat juuttuneet aseimiinsa.

Pataljoonan sotapäiväkirjasta voidaan lukea mm. että komentaja majuri Pärmi on saanut 4.11.41 ylipäällikön puhelinsanoman, jossa ylipäällikkö lausuu kiitokset ja tunnustukset hyvin suoritusta työstä, jonka kautta Tsopinan kylä ja tärkeä tie-risteys vallattiin. Ensimmäisenä kärkipataljoonana Er.P 21 saapui 5.12.41 Karhumäkeen, jossa komppaniat ottivat haltuunsa muille määrätty tavoitteet.

Valitettavasti myös V. Tervasmäen kirjassa “Aave-rykmentti kolmella kannaksella” eivät Er.P 21 miehet ole saaneet edes kunniallista merkintää: Kaatunut (muutamaa harvaa poikkeusta lukuunottamatta)!

Nikolai Pärmistä on kerrottu myös Pentti Koivumäen kiljassa: “Monumentaalinen Nikke Pärmi”.

R.K.

Heinäkakkuja

Hermannista heinään, sanoo vanha sananlasku. Eipä tuo heinäkuun 12 päivä ainakaan enää -50 luvulla tainnut oikein aina paikkaansa pitää.. Kyllähän sitä omassakin nuoruudessani heinänteko aloitettiin yleensä kesä-heinäkuun vaihteessa ja Hermannin päivänä olivat kaikki heinät jo seipäillä. Silloinhan sitä ei näitä nykyaikaisia korjuumenetelmiä vielä. ollut käytössä. Leineperinkin aukeat pellot kesäisin täyttyivät kaksi kertaa seipäistä, ensin heinänteon aikaan ja sitten viljojen korjauksen aikoihin. Nekin silloin kuivatettiin seipäillä, sillä leikkuupumureita ei ollut. Heinäpellolle lähdeittiin aina koko perheen voimin.

Jokaiselle löytyi voimien-sa ja kykyjensä mukaista puuhaa. Meilläkin pienemmät tytöt Airi ja Ritva toimivat haravamiehinä haravoiden seipäiden ympäristöt ja seipäiden välit niin, että sitten oli haravakoneen kanssa hyvä heinäntähteet koota. Arja siten pienimpänä sai toimia “tappityttönä” ja ihmeesti sitä perheen pienimmäinen jaksoi tappisäkkiä kiskoa Ja oli aina valmiina tappi kädessä kun sitä seipäseen tarvittiin.

Saman ikäisenä oma Päivi-tyttäremme huokasi ihastuneena: “Voi, ihania “heinäkakkuja” . Tyttö oli ollut ahkera hiekkakakku-jen kääntelijä ja kai nuo pulleat heinäseipäät sitten

hänen mielestään kakkusilta näyttivät.

Heinänteko aika olikin perheissä kiireistä aikaa, sillä heinät haluttiin saada korjuuseen mahdollisimman sopivaan aikaan. Toivottiin aina hyviä heinäpoutia, vaikka kyllähän sitä monta kertaa sadekuurokin heinäntekijät yllätti.

Silloin pelasi myös naapuripu. Meillä kun oli omassa perheessämme vain tyttöporukkaa, niin joskus tahtoivat voimat jo alkaa vähetä, niin eiköhän vain silloin ollut apukin lähellä. Savolaisesta tuli potra poikien joukko meidän puolellemme ja silloin sitä alkoi noita “heinäkakkuja” syntyä oikein kiivaaseen tahtiin niin, että seipään maahan iski-jälä oli oikein kiire.

Parhaita ja nautinnollisia hetkiä heinänteon aikaan olivat ne hetket kun “kotimies” saapui kahvikoreineen ja voileipineen. Oli se nautinnollinen hetki kun heinäseipään varjossa

aurinkoisena päivänä sai noista herkuista nauttia.

Heinien kuivettua seipäillä alkoi sitten heinäntuk-kous. Hevosen avulla-han se silloin tapahtui. Suuret heinäkuormat ajettiin latoon ja sai siinä ollakin kielä keskellä suuta että kuorma “sattui” osumaan oven keskelle. Lapsena sitä

Heinähommissa Simo Tattari vävypoikiensa kanssa viimeisenä heinäntekovuotenaan 1962. (Isä kuoli 1.5.-63)

Keskimatkojen bussilla Jarmo Männistön ohjaamana 20-23.5.2004, näki maailmaa 37 henkilöä linjalla Hiitola - Kurkijoki - Viipuri – Imatra ja paljon siltäväliltäkin. Matkanjohtajina toimivat

Mauri Lankinen ja jo ammatti taitoinen ja kokenut autoemantä Milja Peltomaa.. Kun tarpeeksi useasti oli passit rajalla tarkastettu, jatkui matka lähes käsikirjoituksien mukaisesti.

Kirsti Seppälän matkapäiväkirjan mukaisesti myöskin tämä tarina. Jos joillakin oli rahaa kulunut suunniteltua runsaammin matkoihin ym.hun, kävi toisilla parempi tuuri toisinpäin. Nimittäin Pukinniemeen matkustavaiset saivat kyydin ilmaiseksi aina Ojajärvelle asti, ohi Pukinniemmen ehkä 3-5 km. Ennen on annettu kahvipaketti kuljettajalle, mutta nyt tämä jäi huomaamatta tekemättä ja juna vain kiihdytti vauhtiin P.niemen kohdalla. Loppujenlopuksi kun matkustavaiset pääsivät pois junasta, niin alkoi marssi takaisin päin pitkin Ojajärven rantamia. Taapertajat olivat kuulemma olleet hyvilläään kyydistä, sillä muutoin oisi Ojajärvi jäänyt näkemättä. Hyvän puolesta kannattaa aina nähdäkin vaivaa. Sattui sopivasti olemaan kuopukseni Kostin nimipäiväkin, jotenka elämysmatka päivänsankarille tuli kuin lahjana.

Olen koittanut jälkeläisilleni selostaa, etteivät nämä matkat suju aina käsikirjoitusten ja suunnitelmien mukaisesti, se on otettava huomioon jo matkalle lähdettäessä. Toisaalta taas pienet poikkeavuudet ohjelmasta antavat matkalle mielenkiintoa ja jännitystä. pääasiahan on se, että pidetään seurueesta huolta ja matka päättyy onnellisesti, sekä päästään terveenä kotiin. Senhän kaikki varmas-

KOTISEUTUMATKAT

OJAJÄRVI. Asemarakennus, kuinkas muuten, on saanut vähän uudistusta, kun sähköpylväälle ei ole löytynyt muuten sopivaa paikkaa, on pitänyt rakennusta vähän tyypistää. Muutakin remonttia on rakennus kokenut viime näkemästäni. Kuva; Aino Koppi.

ti tiedämmeikin siellä käyneinä, että elämäntapakulttuurin näkee jo rajan ylittäessä. Niin oltiin päästy perille Hiitolan hautausmaalle ja seurakunnan muistomerkille tavanomaiselle kunniakäynnille kukkasiineen. Kirsti syytti vielä kynttilän vainajien muistolle, erikoisesti muistaen Seppo Ijästä. Jossakin vaiheessa Jouko Härmäläinen, Kauko Veijalainen ja jotkut muut paikallistivat uuden hautausmaan suunnilleen. Kirsti etsi Ijäs suvun muistomerkin, joka vielä 10-vuotta sitten lojui maassa, nyt kadonnut jäljettömiin. Samoin Adolf Ehrnrooth, esiisien muistomerkki, nämä vanhalta hautausmaalta. Sitä vastoin Pörstin muistomerkkejä oli ollut useampiakin. Mutta nyt "mummolaan".

Uutena mummolaan menijänä oli Anita (sukunimi unohtui) Puputille. Taidan olla ainut elossa oleva joka

viellä muistaa Puputin ja miksi en muistaisi rajanaapuriamme, vaikka talon omistus on vaihtunut jo kahdesti senkin jälkeen. Ijäksen, oma kotini ja lasteni Kyöstin, Kirstin ja Kostin mummola on tarjonnut jo monen sortin "juhliä" pihamaaliaan, niin nytkin. Ensimmäisellä tulokahvit ja maljat Kostille ja vastaleivotuille ylioppilaille, tosin vähän etuajassa. Onnea kaikille valkolakeille ja valmistuneille.

Palataan näiden kuuden junailijoiden seikkailuihin hetkiseksi. Kuten jo mainitsinkin, alkoi patikkaisuus takaisinpäin. Kaikki ihailivat Ojajärven kauneutta, maisemia ja luonnonrauhaa. Kirsti ja Kosti piipahivat Juho Skytän talon rautiolla hiljentyen hetkiseksi. Tässä kodissa on ennenkin pidetty hartaustilaisuuksia. Terveiset talontytarelle rovasti Seija Molinalle ja Venezuelassa syntynelle Or-

lando puolisolle. Siellä ne pihapuut huojuen kuuntelevat Ojajärven laineidenliplatusta.

Poikettiin Mykränläheteelle juomaan, tällä kertaa jäi kellaritarkastus pitämättä, Roivainenkin sivutettiin pommikuopan ohitse, mutta Simo Komin talonperustalle laskettiin vaasiin tavanomaiseksi tullut kukkaniippu, oli aika hiljentyä ja muistella menneitä tapahtumia.

- Seikkailuiden jälkeen matkaaivat olivatkin jo Ijäksellä, Kyöstin, Kirstin ja Kostin mummolassa. Tuota pikaa nuotiolla kiehui lähdevedestä keitetty kahvi joka karkoitti käveltyjen ylimääräisten kilometrien väsymyksen jäsenistä. Nyt vietettiin hetkinen mummolan uusille ylioppilaille, Niina Ijäs ja Alex Räsänen, tosin hivenen etuajassa, sitä vastoin Kostin nimipäivä osui ihan kohdalleen. Onnittelut kaikille. Tässä

mummolanpihassa on nyt viimeisen kymmenen vuoden aikana vietetty monet ilon, sekä surun hetket. Kodista poisnukkuneita ja evakkotiensä päättäneitä ovat omat vanhempani, veljeni ja kaksi siskoa. Myös kotini työmiehen traaginen kuolema työtapaturmaisesti (noin 100 metriä ikkunas- ta,) on hiljentänyt kävijät. On myöskin vietetty muisteluksia iloisemmissa merkeissä. Kyöstin, Kirstin, Margitin ja Helenan 50-v päiviä, Arvon ja minun 80-vuotistataivalta. Mutta nyt taas nuotio sammuu, pihapiirisiistiksi ja reput selkään etsimään Puputtia. Tuntuu kuin täällä olisi lähempänä Jumalaa? Luontokin koristautunut juhla-vaan loistoonsa, nytkin leviittänyt siniseen vuokkomattoonsa. Joskus on tienoot keltaisenaan kulleroista. Kuuluu vain lintujenlaulua ja kääkien kukuntaa, joskus junanäänen sen kulkiessa radalla. "Korpijuhlat" vain kokenut, voi käsittää tämän hartauden. Anita jännää, löytyykö mummola? Nyt on minun muistini koetuksella, löytyykö Puputti, olihan tilalla jo kahdet uudet omistajat jälkeenpäin.

Piirtelin maisemakartan ja paikallistin talonpaikan, sieltähän se löytyi vaivatta. Joskaan ei rakennuksia, niin perustukset ovat kuitenkin entiset, navettaa Puputin ajoista uudistettu, kuvien perusteella. Olen iloinen retkikunnanpuolesta onnistumisesta. Taisipa Anitankin silmäkulma saada ylimääräistä kiiltoa ensi visitistä mummolaansa? Tunteet hän itse parhaiten tietää maailmaa kiertäneenä ihmisenä. Uskovainen mummola. Meidän Helenaminiä on karjalaistunut matkoille, vaikka terveys horjuisikin. Sannan juuret Karjalaan periytyvät toisen mummon kautta. Nuoresta iästään huolimatta häntä ei matka rasittanut, reipas tyttö kävelemään. Mietin tätä kirjoittaessani entisiä lähinaapureitani, kuinka ihania he kaikki ovat olleetkaan. Se on ollut suurta rikkautta, niin ennen, kuin nykyisin, hyvät naapurit. Sekin on kiitoksen väärtti asia. Mutta nyt toivotan vain kaikille Kotiseutumatkajille onnistuneita reissuja ja tulkkaa terveenä takaisin tänne Kotisuomeen.

*Aino Koppi,
Noormarkku.*

Pari jälkipolven nuorta sai valkolakkinsa, heitä juhittiin vähän etuajassa, Kosti juhli nimipäiväänsä sen sijaan juuri oikeaan aikaan. Kuva; Aino Koppi

Professori Jukka Korpela

KARJALA - ITÄ JA LÄNSI KESKIAJALLA

Raja ja rajavastakohtaisuus idän ja lännen välillä on ollut keskeinen teema puhuttaessa Karjalasta ja Viipurin läänistä. Taustalla on kansallisromanttinen näkemys Suomen historiasta, jossa maallemme ja kansallemme on annettu ylihistorialliseksi tehtäväksi etuvartioasema läntisen sivistyksen rajamaana. Perinteinen vastakohtaisuus on kiteytetty ns. Pähkinäsaaren rauhan (1323) rajalinjaan. Tämän paradigman varaan on rakennettu niin kielitieteellisiä, kansatieteellisiä kuin arkeologisiaakin tulkin- toja. Ne kaikki puhuvat idän ja lännen kohtaamisesta omassa kontekstissaan.

Näyttää kuitenkin siltä, että vastakohtaisuus ja raja muodostuivat vasta osana uudenaikaista valtionmuodostusta ja sen legiti-

moimista. Viipurin alue ja Kannas joutuivat vähitellen osaksi Itämeren kaupallista maailmaa viikinkiajalla, koska eräs Pohjois-Euroopan keskeisistä kauppareiteistä oli Nevajoki.

Kun sydänkeskiajalla vähitellen vahvistunut kuninkaanvalta pyrki kontrolloimaan kaupassa liikku- nutta varallisuutta, perustettiin myös Laatokan ja Suomenlahden pohjukan alueelle kontrollikeskukset.

Uusi linna toi paikalle paitsi kuninkaan kontrollin, niin se joutui kokoamaan itselleen resursseja ympäristöstään. Näin oli organisoitava pysyvää verotusta ja paikallista hallintoa niin laajalle alueelle kuin se lin-

nasta käsin oli mahdollista.

Hallinnon legitimointi edellytti paitsi pakkoa myös sen markkinointia paikallisväestölle, mikä oli pääosin kirkon tehtävä. Vähitellen lähiseutujen väki adaptoitui uuteen valtaan ja heistä tuli osa Ruotsia. Samalla tavalla ja samoihin aikoihin Novgorod organisoivat valansa edustajaksi Käkisalmen. Kyse ei ollut siitä, että paikallinen väestö olisi aiemmin muodostanut jonkin yli paikallisen karjalaisen kokonaisuuden, joka olisi kokonaisuudessaan liittetty näihin keskuksiin tai jonka hallitseminen olisi jaettu Ruotsin ja Novgorodin välillä.

Sydänkeskiaikainen valtakunta ei ollut territoriaalinen valtio. Valtakunta toteutui vain kuninkaan omalla tai hänen edusta-

jiensa läsnäololla. Näin niin Viipuri kuin Käkisalminkin olivat erillisiä keskuksia pikemmin kuin toisiaan vastassa olevia rajalinnoituksia.

Pähkinäsaaren rauhan rajalla puolestaan määriteltiin lähinnä kaupallisia intressejä alueella. Se ajoittaisi uusimiset ja välirauhat eivät tarkoittaneet sotia, vaan määräaikaisten kauppasopimusten solmimista.

Tämän todellisuuden ulkopuolella eli perheyhteisöissään kasveamista ja metsästyä harjoittanut suomalais-ugrilainen maailma, jota tämä todellisuus pyrki vähitellen adaptoimaan itseensä.

Perinteisessä historiassa kutsutaan kolonisaatioksi sitä prosessia, jolla Ruotsin kuningas ja Novgorod liit- tivät omaan valtaansa syrjä-

seutuja julistamalla niiden uudisasukkaiden omaisuudeksi. Kyse oli kuitenkin vain regaalioikeuden ulottamisesta erämaihin ja siten maiden ja asukkaiden liittämistä valtakunnan veroalamaisiksi. Alueilla näet asuttiin jo aiemmin, mutta niillä vallinneet omistuksen normit eivät täyttäneet eurooppalaisia kriteerejä.

Tätä väestöä kontrolloimaan perustettiin uusia seurakuntia ja linnoja. Näin organisoitui myös Viipurin voutikunta 1400-luvun kuluessa alueeksi, jolla oli alueellinen ulottuvuutensa, jota voi kutsua linnalääniksi ja joka kasvoi yhteen "muun Suomen" kanssa.

Moskovan valtakunnan tunkeutuminen pohjoiseen 1470-luvulla sai aikaan sen, että vastaavanlainen

vallan territorialisoitumisen tapahtui Laatokan pohjois- ja länsirannalla. Lopulta Ruotsin kuninkaan ja Moskovan suuriruhtinaan intressit törmäsivät keskenään ja niiden legitimoimille piti antaa ylihistoriallinen aatteellinen merkitys. Pääkaupunkien propagandassa tämä näky jo pian 1400-luvun lopulla ja varsinkin 1500-luvulla. Paikallistodellisuuteen se tuli osana yleistä oppivelvollisuutta. Keskiaikaisessa todellisuudessa ajatus bysanttilaisuuden ja roomalaiskatolisuuden, idän ja lännen ideologisesta rajasta on liioittelua.

ProKarelia Tiedeakatemian luvalla

Lukukokemus

En mie Karjalaa unoha:

Unto Seppäsen juhluvuoden kunniaksi järjestetyn kirjoituskilpailun evakkotarinat.
Toimittajat: Ritva Sorvali, Pirjo Pietikäinen ja Johanna Mäntysalo.
Kustantaja: Kouvolan Kaupunki

“Se tapahtui silloin, kun en vielä osannut erottaa tunteja, vuodenaikoja tai päiviä toisistaan”, on kirjan ensimmäisen tarinan ensimmäinen lause.

Jarno Ahola ikään kuin sanoo sen muidenkin kirjoittajien puolesta, sillä melkein kaikki kirjaan kirjoittaneet ovat kertoneet omakohtaisen muistonsa. Pakomatka Karjalasta, sodan jaloista ei ole unohtunut. Muistot pulppuavat ihmisen sisältä, välittämättä vuosista jotka ovat kasaantuneet nykyhetken ja kauan sitten tapahtuneen väliin. Kotiseutuaan, Karjalaa, tämän kirjan kirjoittajat ovat kantaneet sielunsa sopukassa elämänsä jokaisena päivänä Tarinan on tallentuneet lapsen muistoista.

Lapsuus meni rikki, elämä hajosi, muuttui ja teki sodan jaloista pakoon lähteneistä siirtolaisia omassa maassaan. Kodittomina, oudoissa oloissa, sekalaista murretta puhuvien vie-

raiden ihmisten nurkissa, tarvittiin lapsen joustavuutta, äitien ja mummojen jatatonta rakkautta. Isät, enot ja sedät kun olivat siellä jossakin, missä lentokoneet ulisivat, tykit ylisivät ja lapsuudenkodit pommitettiin. Maan rajoja siirrettiin, mutta niin suuria asioita eivät lapset osanneet ajatella. Ihmettelivät vaan.

Miten pitkä onkaan lapsen tunnemuisti? Miten tarkasti silmä on tallentanut portaalle jääneen kissan, äidin esiliinan nauhat, isän ja taaton mäellä seisomisen, järvelle katsomisen, silmien hihaan pyyhkimisen? Miten tarkasti korva muistaa vuosikymmenien takaa lampaiden määkimisen, hevosen kavioiden kopseen ja sotapoliisien lausumat sanat: - tunti aikaa evakkoon lähtöön.

Muutama “ulkopuolisen” kertojan tarinakin löytyy kirjasta. Aila Seppälä on varmaan tutkinut sukuaan ja kirjoittanut siitä tari-

noita aina vuodesta 1915 alkaen. Hänen kynänsä osaa elävästi kuvata karjalaista maisemaa, pihapiiriä, markkinoita ja rakkauksia. Sairauksia, joista ei toivuttu sen aikaisilla lääkkeillä, vaan potilas siirtyi tuonpuoleisiin. Surut ja ilot on tässä kertomuksessa kerrottu suurella lämmöllä, repliikit kauniilla karjalaisella murteella. Vain yhessä tarinassa viitataan tulevaan: “ Kukaan ei voinut aavistaa, että 20 vuoden kuluttua he lähtisivät kaikki - pakon edessä”.

Repliikkien, jopa koko tarinan kirjoittaminen omalla murteella on luontevaa kaikilla kirjoittajilla. Lyyli Nevanperä on kirjoittanut kirjaan tätinsä perheen tarinan; Alina. Koskettavasti ja kauniisti Lyyli kuvaa siinä ensin elämää kotikarjalassa ja sitten pikaista lähtöä sodan jaloista. “- Nyt on lapsarat asjat huonol mallil”, sanoo ukkovaari ja hoputtaa perheen

pakomatkalle kesken leivän leipomisen. Vuorokausia kestänyt evakkomatka härkävaunussa saa tässä tarinassa traagisen käänteen, vaikka sota loppuu ennen kuin evakkomatka päättyy. Koti Karjalassa on kuitenkin menetetty.

Elämäni muutto-kirjoituskilpailun julkaisu evakkotarinoista on kirja, jonka jokaisen suomalaisen tulisi lukea. Se on meidän lähihistoriaamme. Olen lkenut monia elämänkertoja, joiden juurena on ollut siirtolaisuus eri muodoissaan, mutta tämä on kaikkia niitä kirjoja painavampi, lähelle tuleva, koskettava. Kirjaa ei voi lukea kerralla kanteesta kanteen. Korkeintaan kaksi tarinaa päivässä, eikä mitään muuta. Siinä riittää aiheita mietiskelylle. Miten ihminen jaksaa ja kestää? Mistä tulee voima? Karjalan evakoille voima on varmaan tullut heidän luonteestaan. Itkusta ja itkun lähellä asuvasta naurusta.

Heimolaisuudesta joka on kantanut vuosikymmenien ajan pitämään yllä karjalais- ta kulttuuria kaikkialla siel- lä, mihin uusia koteja raken- nettiin. Karjalaisuus on tuo- nut Suomen muihin maa- kuntiin elämänrikkautta, jota ei voi mitata rahassa tai tavarassa. Se on sekoittunut avioliittojen myötä myös ih-

missuhteisiin ja perintöteki- jöihin. Karjalaisuus on voi- mavara, ilo ja onni, niin kuin se on aina ollut. Luke- kaa kirja ja asettakaa se mo- nien muiden kirjoitettujen kirjojen yläpuolelle.

Pohjois-Pohjanmaalla
kesäkuussa 2004
Liisa Alho

Sunnuntai toukokuun kuudestoistapäivä valkeni pilvisenharmaana, kuten monet muutkin päivät parin viikon aikana. Astuimme tuolloin Kankaanpään Kun toutuskeskuksen ovesta sisälle raahaten painavaa vaatekassiamme. Tuskin olimme ehtineet tervehtiä, kun vastaanotossa mies ojensi huoneemme avaimet ja toivotti tervetulleeksi. Ihmetykseeni mistä hän tiesi meidät jo nimeltään mainita, nauraa vastasi kehitytyneestä silmästään esitietojen turvin. Joten vastaanotto oli todella lämmin ja valoisa pilvisestä säästä huolimatta. Tuotapikaa olimmekin jo rakennuksen neljännessä kerroksessa portaikon vierellä jotka toimivat meille kerroksen asukkaille ylimääräisenä kuntoiluna, koska hissit olivat epäkuntoisina korjauksen alla. Myös pyörätuoliasiakkaita oli runsaasti vieden hissitilaa, oli kävelevien nopeampaa edetä rappuja pitkin.

Ryhmäämme kuului kahdeksan henkilöä. Siikaisista 2, Noormarkusta 2, Karviasta 1, Ikaalisista 1, lisäksi Hämeenkyröstä oli mies jakanut vaimonsa kanssa olonsa viikkoon ja tilalle tuli toinen samanlainen veteraani vaimoineen Parkanosta, joten ryhmän vahvuus oli kokoajan 6 miestä ja 2 naista. Minä ainoastaan kuului siirtolaisiin. Arvon kotihan jäi nippanappa Suomen puolelle Imatralla. Tutustuminen esittelyineen kuului tähän tulopäivään, yhteyshenkilönä liikunta fysitarapetti Tuija Granath-Sjöholm. terveydentilan tarkasti vielä lääkäri Riitta-Liisa Paavilainen ja niin jo seuraavana päivänä sai jokainen omaa kuntoaan vastaavan ohjelman käteensä. Siitä alkoi- kin sitten etsiminen eri koh- teita. Juuri parahiksi kun olimme oppineet kohteet it- senäisesti löytämään, olikin pariviikkonen vierähtänyt.. Ryhmämme oli kävelevää sorttia, ainoastaan yhden

kohtaloksi oli tullut jäädä pyörätuoliin. Hän myös tunnisti minut joltakin aikaisemmalta kuntoutusker- ralta ja näin ollen meillä oli paljon keskustelua myös keskenämme. Hän muisteli viimeistä nukkumaansa yötä Hiitolassa isontalon leivinuunin päällä, heitä kolme sotilasta mahtui ja vuode oli suloisen lämmin, vaikka olikin kova. Monet muistot sota-ajalta kohosi- vat veteraaniveljien mie- leen ja niitä nyt yhdessä muistelimme, muistoille it- kimme ja nauroimme hä-

peilemättä. Olimmehan kaikki sodan satuttamia. Tämä olikin sitä henkistä kuntoilua parhaimmillaan.

Jos nyt jotakin mainitsin itse talosta, laittaisin sen ykköseksi muiden käy- mieni laitosten rinnalle. Näinhän sen pitää ollakkin, onhan se rakennettukin tar- koitustaan vastaavaksi lai- tokseksi.

En moiti mitakaan lai- toksia, mutta uusi on aina käytännöllisempi kuin kau- an sitten rakennetut laitok- set. Olkaamme iloisia, että meillä on maakunnassam- me toimiva laitos. Henkilö- kunta ammattinsa osaavaa ja palvelualtista. Ruuassa runsauden vaikeutta.

Myös illan vapaaohjel- maa jokaisen makuun. Kiit- tos, että saimme olla siellä nämä kaksi viikkoa, nähdä vielä itseämmekin vai- keampia tapauksia, on ai- hetta kysyä itseltään, miksi olisin kiittämätön omaan kuntooni.

Kuvat ja teksti Aino Koppi Noormarkku

Rakasta lasta, suojele lapsuutta

Kymmenen teesiä van- hemmuudesta ja lapsen hy- västä elämästä.. Vuosikym- menien aikana kuva lapsuu- desta on muuttunut melkoi- sesti. Jos puhutaan ajasta useita vuosikymmeniä sit- ten niin ainakin maa- seudulla lapset joutuivat osallistumaan kaikkiin töi- hin heti kun kynnelle kyke- nivät. Lapset tekivät sitä mikä oli heidän taidoilleen ja kyvyilleen sopivia. He saivat kuitenkin olla lapsia ja katsella ilmaa lapsen silmin, eikä heitä pakotettu liian nuorina ymmärtämään isojen ihmisten isoja asioi- ta.

Nykään tulvii tietoa joka suunnalta lasten niskaan ja heiltä vaaditaan paljon enemmän kuin ennen. Pitää tietää, pitää osata, pitää har- rastaa. Lapsen elämä saattaa olla todella ohjelmoitua pie- nestä pitäen. Lapsuus on ly- hentynyt ja sen huomaa, kun lapsi ei saa olla lapsi riittä- vän kauan. Puhutaanhan ny- kyisin paljon lasten pahoin-

voinnista, tarvitaan ammat- tiauttajia entistä pienempien lasten ongelmien ratkaise- missa.

Viime syksynä kuitenkin monissa seurakunnissa tar- tuttiin tähän lapsia koske- vaan teemaan ja tuotiin esil- le oikein kymmenen teesin muodossa neuvoja ja ohjeita.

- 1 Lahjoita lapsellesi lap- suus
- 2 Uskalla olla aikuinen
- 3 Ole läsnä lapsellesi
- 4 Anna aikaa aikuisen elämälle
- 5 . Hyväksy lapsesi ainut- kertaisuus
- 6 Suojele lasta turhalta tiedolta
- 7 Sitoudu vanhemmuuteen
- 8 Anna vapautta, aseta rajoja
- 9 Ole tärkein lapsellesi
- 10 Varjele lapsuutta

Luo lapselle turvallinen ympäristö, suo lapselle pal- jon lämpöä läheisyyttä ja rakkautta. Sylin on hyvä olla suuri ja avara, jotta lapsi voi sinne tulla. Lapsel- la on oikeus lapsuuteen.

Terttu Ketola

Hiitolan pitäjäjuhlat Porissa 7.-8. elokuuta

Viime vuosien tapaan pidetään Hiitolan pitäjäjuhlrat Porissa. Hiitola-säätiö ja Hiitolan Pitäjäseura ry järjestävät 57. kerran vietettävät juhlat 7. ja 8. elokuuta. Pitäjäseuran hallituksen puheenjohtaja Mauri Lankinen ja sihteeri Raija Laaksonen kertovat, että tapahtumapaikkojen suhteen on tänä vuonna jouduttu erisyistä tekemään joitakin muutoksia samoin kuin joihinkin suunniteltuihin ohjelmiinkin.

- Nyt järjestelyt ovat viimeistä silausta vaille valmiita. Ilmat juhliin Porissa. Ilmat juhliin Porissa. Ilmat juhliin Porissa. Ilmat juhliin Porissa. Ilmat juhliin Porissa.

Pitäjäjuhlat alkavat lauantaina 7.8. klo 13 Porin seurakuntakeskuksessa (Itäpuisto 14) *Runon ja musiikin hengellisen iltapäivän* merkeissä. Ohjelmassa hiitolaissyntyinen Sirkka-Liisa Laaksonen esittää isänmaallisia ja karjalaisaiheisia runoja. Tilaisuuteen, jossa tarjolla on myös laulu- ja soitinmusiikkia ja kahvia, on vapaa pääsy. Ohjelmalliset ilmat

ovat vuorossa lauantai-iltana kello 19 Kullaan Harjussa. Siellä on mahdollisuus nauttia perinteisestä iltamaohjelmasta, missä on mukana kansantanssijoukko, lausuntaa, musiikkia, pakinoita, arvontaa, puhvettua ja tietysti lopuksi tanssit onnennaulatansseineen. Raija Laaksonen kertoo, että *“Ovat juureni Karjalassa”* -teemaan nivottu ohjelma esitetään Kullaan Harjussa, missä ne on toki vietetty ennenkin menestyksellä.

- Käyttöön sopivia ilmatiloja ei saatu Porista, vaikka aloitimme suunnittelut ja tilojen hankinnan syksyllä, sillä varausajat ovat niin pitkiä.

- Iltamissa voidaan kuulla myös pitäjäseuramme oman lauluryhmän, Evakoiden esityksiä. Heidän esittämäänsä kuulemme karjalaisia lauluja, joiden välityksellä pääsemme muistojen siivin kotikunnaille Karjalaan, hehkuttaa Raija.

Kun vielä Luvian Karjalaisen tanhuryhmä on viihdyttänyt yleisöä kansantanssillaan, tarjoillaan illan päätteeksi takuuvarmaa tanssimusiikkia Tarmo Peltonen tahdittamana.

Sunnuntaina tietoa tutkimushankkeesta

Sunnuntaipäivän aloittaa perinteinen messu Teljän kirkossa klo 10 (Koivistonpuistikko 50). Kirkkoherra Helge Ranta pitää saarnan, ja Penttisen sisarukset esittävät musiikkia. Messua seuraa seppelartioiden lähettäminen viemään kukkatervehdykset Keski-Porin kirkkopuistossa oleville Sankarivainajien ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkeille.

Kirkkokahvit nautitaan pääjuhlan pitopaikalla ennen kello 13 alkavaa ohjelmaa. Mauri Lankinen kertoo, että pääjuhla sunnuntaina pidetään poikkeuksellisesti Palmgren-opiston tiloissa, Rautatienpuistokatu 7, koska vakituinen juhlahuoneisto on remontissa. Juhlapuheen pitää Maisemantutkimuksen professori Maunu Häyrynen.

- Hän on luvannut kertoa Turun yliopiston Kulttuuri-

Raija Laaksonen ja Mauri Lankinen pohtivat tiedotusvälineille lähetettävän ennakkouutisen täsmällisyyttä.

tuotannon ja maisematutkimuksen laitoksen Porin yksikössä johtamansa Rajamaaisemat tutkimushankkeen tähänastista antia. Puheenvuoron saa myös tutkimukseen osallistuva FM Kirsi Niukko. Hiitola on mukana luovutetun alueen pitäjissä, joita kolmen yliopiston yhteisprojektissa tutkitaan. Odotettavissa on mielenkiintoista Hiitola-tietoutta, ennakoii Lankinen.

Pääjuhlan monipuoliseen ohjelma-antiin sisältyy Laatokaan Laulajien

kuoroesityksiä sekä muuta musiikkia, lausuntaa, pakinoita ja nuoremman polven edustajan puheenvuoro. Päättösanat esittää Hiitola-säätiön hallituksen puheenjohtaja Pauli Puttonen.

- Nautittavan ohjelman rinnalla yhtä tärkeää on, että voimme taas tavata tuttuja ja haastella oikein sydämen halusta, riemuitsee Raija Laaksonen.

Kullervo Huppunen

Kun Laukkanen pieksettiin

Kaskiviljelys oli 1600 luvun alkupuolella verrattain yleistä Kurkijoenkin seudulla peltoviljelyn ohella, Kun kaskimaiden omistukset olivat sekavia oli luonnollista, että kaskiriitoja syntyi ja saattoivat kehittyä ilmi tappeluksi,

joita jouduttiin ratkomaan käräjätuvassa,

Tervun myllyn luona asunut Martti Häkli oli luvannut ihojärveläiselle Lauri Laukkaselle metsäpalan. Kun Laukkanen tuli sitä kaskeamaan uhkasi Häklin veli häntä kirveellä,

mutta juoksi kuitenkin pois. Hetken kuluttua ilmestyi koko Häklin veljesparvi, Simo, Martti, Samuli ja Tynni seipäin aseistettuna. Tappelussa jäi luonnollisesti Laukkanen alakynteen

Häneltä löytiin olkaluu

rikki, oikea käsivarsi poikki ja hän sai lisäksi useita mustelmia. Häkkituomittiin v.1680 käräjillä suuriin sakkoihin ja korvauksiin.

Lähde: Kmtkmojen kihlakunnan historia.

Tarjoukset voimassa: perjantai-sunnuntai 16.-18.7.2004!

Joka päivä edullista, lisäksi hyviä tarjouksia!

Juhla Mokka kahvi
500g (3,38 kg) **169** 1/tal.

Mansikka- tai Vaniljatuutit 6-pack
415 g (3,61 kg) **300** 2 pkt

Lapin Kulta III tai Olvi III-olut 12-pack
7,70 + 1,20
Sis. pantit (1,93 l)

890 12-pack

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18

Ruokakauppa Sinun makuusi

Snellman Marinoidut Kasslerpihvit

495 kg

Norjan merilohifile **599** kg

Suomalainen naudan paistijauheliha **550** kg

Alko
762 2062

nonstop parturi
040-765 7028

Naisellista muotia **Loimatar**
762 2848

Kahvila Helmi
762 4432

LOP. Kultapiste
763 2150

Oigatar
762 1413

Ritvan ja Olin
Ei-keittiö
76368520

SPAR
Kesäextra
kaupan päälle

Vaasan Tosirukiinen OTA 3
175 g MAKSA 2

2+1

Saariainen Grillitassu 299
6 kpl 450 g (6,64 kg) pkt

2+ OSTA 2
Saat Saariainen Lauantai-makkaran 300g kaupan päälle

LU Fanipalat OSTA 2
250 g Saat Spar Pillimehun 2 dl kaupan päälle

2+

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Kylmän sodan.
2. Akvarelli.
3. Raskas höyryveturi.
4. Napolista.
5. Unkarin.
6. Stalinin.
7. 11 prosenttia.
8. Lyijyä.
9. Punaisenmeren.
10. Mustanmeren.,

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA
LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. 7622 950,
Oikokatu 3
Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

KukkaBox
Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan Aluesairaala

LOIMAAN VIIALAN KONDITORIA-KAHVIO
Kauppalanenkatu 2, puh. 763 2001
Avoinna: Ma - pe 8.30-17

HAUTAKIVET
Vuodesta 1921 luotettavaa ja yksilöllistä palvelua

LOIMAAN KIVI
PUHELIN (02) 760 511

Haapasen Hautaustoimisto
TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa
Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547